

Ocak E-Bülten

AKRAN ZORBALIĞI(OCAK)

AKRAN ZORBALIĞI(OCAK)

Çocukların psiko-sosyal açıdan sağlıklı bir dönem geçirmelerinde sosyal etkileşimler oldukça önemlidir. Çocuklar da tıpkı yetişkinler gibi sosyal birer varlıktırlar.Çocuklar; anne-babaları, kardeşleri, akrabaları ve arkadaşları ile iletişim içerisindedirler.

Çocukluk dönemi süresince çocuğun sosyal çevresi değişmekte ve genişlemektedir. Çocuk, sosyalleştiği ilk ortam olan ailenin dışına çıkmaya başladığında sosyalleşme aracı olan anne ve babasının yerini akranları(arkadaşları) almaya başlar ve çocuğu yepyeni bir ortam bekler. Çocukların arkadaşları ile olumlu ilişkiler geliştirebilmesi ve sağlıklı bir şekilde sosyalleşebilmesi için ilişki içeriklerinin önemi oldukça büyüktür. Çocuğun psikolojik ve sosyal gelişiminin sağlıklı olması, yetişkinlik dönemindeki kişilik yapısı ve sosyal ilişkileri üzerinde etkilidir.

Arkadaş edinme ve edinilen arkadaşlığı sürdürme becerisi, çocuğun hayatı boyunca ihtiyaç duyacağı sosyal bir beceridir. Arkadaşlığın tanımı ve arkadaşlıktan beklentiler, çocuğun gelişim düzeyine ve içerisinde bulunduğu çevreye göre farklılık gösterir. Bunun ile birlikte, çocukların ilk sosyal ortamı ailedir. Çocuklar, arkadaşlık kurma becerilerini ve arkadaşlık ilişkilerini yetişkinlerin yaşamlarını gözlemleyerek öğrenebilirler. Çocuk; arkadaşlık kurma becerilerini kazanma sürecinde paylaşma, dayanışma, sorumluluk alma ve başkalarına saygı duyma gibi yaşamın gerektirdiği birçok kuralı öğrenir. Bu bağlamda çocukların akranları, arkadaşları, ebeveynleri ve diğer yetişkinler tarafından kabul görmesi oldukça önemlidir. Çocuğun akranları ile olan iletişiminde eşitlik dengesi bozulduğunda bu ilişkinin taraflara sağladığı fayda da ortadan kalkmış olacaktır. Bu durumda akran zorbalığı başlayabilmekte ve akran zorbalığı, çocuğun yaşamını tümüyle etkileyen önemli bir sorun haline gelebilmektedir.

Zorbalık; çocuklar arasında eşitliğin bozulmasıyla yaşanan güç dengesizliği, güçlü olan tarafın diğer tarafa acı çektirmesi, baskı uygulaması ve korkutmasıdır. Çocuklar arasında yapılan psikolojik, fiziksel, sosyal ve sözel saldırılar; kasıtlı olarak karşısındakine zarar vermek için yapılan saldırgan davranışlar zorbalık olarak kabul edilir. Zorbalık, taraar arasındaki güç dengesinin bozulmasıyla baş gösteren sürekli ve sistemli bir eylem biçimidir. Peki akran zorbalığının türleri nelerdir?

AKRAN ZORBALIĞININ TÜRLERİ

Sözel Şiddet: Giysi, gözlük gibi dış görünüşüyle dalga geçme; boy, kilo, ten rengi gibi bedensel özellikleriyle dalga geçme; şivesiyle, peltekliliğiyle ya da kekemeliğiyle dalga geçme; küçük düşürücü lakaplar takma, kaba ve çirkin sözlerle hitap etme sözel şiddet olarak tanımlanmaktadır.

Fiziksel Şiddet: Tükürme, vurma, ısırma, itme, tekme atma kulak çekme ateşli silahlarla korkutma, kesici ve delici aletlerle saldırı, herhangi bir cisim fırlatma fiziksel şiddet olarak tanımlanmaktadır.

Sosyal Şiddet: Dışlama, oyunlara almama, grup dışında bırakma, konuşmama, diğer öğrencilerin de onunla konuşmasını engelleme, iftira atma, kışkırtma ve hakkında dedikodu yapma sosyal şiddet olarak tanımlanmaktadır.

Cinsel Şiddet: Elle ve sözle sarkıntılık yapma, cinsel amaçlı sözcükler kullanarak imalarda bulunma, hakkında cinsel içerikli söylemler yayma ve cinsel amaçlı dokunma olarak tanımlanmaktadır.

Eşyalara Şiddet: Para ya da eşyaları çalma, eşyaları zorla alma ve zarar verme, zorla bir şeyler ıslarlatma, defter ve kitaplarını karalama olarak tanımlanmaktadır.

Akran zorbalığını diğer saldırgan tavırlardan ve arkadaşlık atışmalarından ayıran özelliklere bakıldığında; olumsuz davranışın tekrarının olduğu ve taraflar arasında ciddi bir güç dengesizliğinin olduğu görülmektedir. Güçlünün zayıfa uyguladığı şiddet olarak da kabul edilebilecek bu davranışları sergileyenler, şiddeti uygulayan gruba farklı şekillerde dahil olabilir. Örneğin, olumsuz davranışa gülerek cesaret vermek ve davranışı tekrar etmek, zorbalığı uygulayan gruba dahil olmak için yeterlidir. Bu davranışı sergileyenler; isim takarak, kötü sözler söyleyerek ya da fiziksel olarak karşısındaki kişiye zarar vererek zorbaca davranışlarda bulunurlar..

ZORBALIĞI AZALTMAK VE ÖNLEMELİK İÇİN YAPILMASI GEREKENLER

-Zorbaliğı önleyebilmek için ilk adım, yapılan davranışın zorbalık olduğunu fark etmek yani zorbalık davranışı hakkında bilgi sahibi olmak ve bunu görmezden gelmemektir.

-Yetişkinlerin, zorbaca davranışları fark etmemesi, zorbalık davranışlarının çocuklar arasında giderek yaygınlaşmasına sebep olur. Bu sebeple, yetişkinler olarak zorbalık hakkında bilinçlenmeliyiz.

-Medyada, çocukların dahil oldukları gruplarda ve eğitim gördükleri kurumlarda zorbalığa özendirerek davranış ve söylemlerin bulunmaması gerekir.

-Zorba ya da kurban çocukların psiko-sosyal ihtiyaçlarının karşılanması gerekir.

-Ebeveynler, çocuklarının sosyal ortamlarını gözlemlemeli, sağlıklı ilişkiler kurabilmeleri konusunda onlara destek olmalıdır.

-Ebeveynler, çocuklarının bazı zorbaca davranışlarını normal karşılayabilmekte ve böylelikle olumsuz davranışlar çoğalma özelliğı gösterebilmektedir. Olumsuz davranışlar hakkında çocuk ile iletişim kurulmalıdır.

-Çocuklara, şiddetin hiçbir koşulda kabul edilemeyeceğı anlatılmalıdır.

Akran zorbalığı hakkında farkındalığın artırılması, sorunun çözümlenebilmesi, etkisinin azaltılabilmesi ve sorunla ilgili koruyucu ve önleyici tedbirlerin alınması bu durumun yaşanmasına engel olacaktır.

